

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ
з інтегрованого курсу
«ПІЗНАЄМО ПРИРОДУ»

Розроблено відповідно до наказу МОН України від 4 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву умінь
Початковий	1	За допомогою вчителя розпізнає та називає окремі природні об'єкти, явища, процеси; відтворює найпростіші відомості про них.	Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя. Виявляє мінімальну зацікавленість до навчальної діяльності. Потребує постійного пояснення послідовності виконання завдання.	Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя; потребує постійних підказок, пояснень і контролю. Не завжди може самостійно організувати власну діяльність.	Взаємодіє з учителем та однокласниками лише за безпосередньої допомоги; відповідає коротко, не завжди дотримується правил спілкування та роботи в групі.	Епізодично виявляє окремі уміння спостерігати, порівнювати, описувати природні об'єкти та явища; виконує завдання переважно за допомогою вчителя.
	2	Розрізняє та описує окремі природні об'єкти й явища за наданим зразком; встановлює прості зв'язки між ними з допомогою вчителя.	Виконує прості навчальні завдання за допомогою вчителя або за зразком. Розуміє окремі етапи навчальної діяльності, але потребує підказок і контролю. Бере участь у виконанні практичних та дослідницьких завдань із допомогою.	Виконує основні навчальні завдання переважно самостійно, але потребує окремих підказок або допомоги вчителя у складніших ситуаціях. Може планувати послідовність своїх дій за запропонованим алгоритмом.	Взаємодіє з учителем і однокласниками під час виконання навчальних завдань; висловлює власну думку, слухає інших, дотримується основних правил групової роботи, потребує періодичної підтримки.	Частково й непослідовно виявляє уміння досліджувати природні об'єкти та явища, робити прості висновки; потребує допомоги або додаткових пояснень.
	3	відтворює основні поняття, розрізняє природні об'єкти та явища, наводить прості приклади; за допомогою вчителя встановлює елементарні причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або алгоритмом. З допомогою вчителя застосовує набуті знання під час спостережень, досліджень і практичних робіт. Намагається дотримуватися	Самостійно організовує та виконує навчальні завдання; визначає послідовність дій, застосовує знання для розв'язання проблемних і практичних завдань. Уміє оцінювати результати власної	Активно та доброзичливо взаємодіє з учасниками освітнього процесу; чітко висловлює думки, аргументує позицію, уважно слухає інших, конструктивно співпрацює в парі та	Систематично виявляє основні уміння, виконує типові навчально-дослідницькі завдання, спостерігає, порівнює та робить прості висновки, але ще

			послідовності виконання завдань.	діяльності та за потреби коригувати її.	групі, допомагає досягати спільного результату.	потребує підтримки вчителя.
Середній	4	Відтворює окремі факти, поняття та правила, розпізнає й називає об'єкти та явища природи за зразком. Розуміє основний зміст навчального матеріалу, але допускає неточності. За допомогою вчителя встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки, виконує нескладні завдання за алгоритмом.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя; бере участь у спостереженнях, дослідженнях і практичній діяльності після додаткових пояснень. Застосовує окремі відомі способи виконання завдань, допускає помилки.	Виконує завдання переважно за допомогою вчителя. Розуміє завдання після пояснення; виконує прості дії за зразком або алгоритмом; потребує постійної допомоги, підказок і контролю вчителя; може частково застосовувати набуті знання у знайомій ситуації.	З допомогою вчителя висловлює власну думку, відповідає на запитання, бере участь у спільній діяльності. Потребує підтримки під час роботи в парі чи групі, не завжди враховує думки інших.	Епізодично виявляє навчальні вміння: виконує завдання переважно за зразком або з допомогою вчителя; застосовує набуті знання у простих, знайомих ситуаціях; допускає неточності та потребує додаткових пояснень і підказок. Застосування природничих умінь має непостійну, ситуативну частоту.
	5	Розуміє та пояснює основні природничі поняття, відтворює навчальний матеріал у знайомих ситуаціях. Установлює прості зв'язки між природними явищами, порівнює об'єкти за визначеними ознаками, класифікує їх. Застосовує знання за зразком або частково самостійно, може обґрунтувати окремі висновки.	Виконує типові навчальні завдання, користуючись алгоритмом або з незначною допомогою вчителя; бере участь у спостереженнях, досліджах, практичних роботах; може за допомогою вчителя пояснити отримані результати.	Виконує завдання з частковою допомогою. Виконує типові завдання за відомим алгоритмом; користується інструкцією, підручником, схемами; потребує допомоги лише на окремих етапах роботи; намагається самостійно знаходити спосіб виконання завдання та виправляти помилки.	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює прості судження щодо природничих явищ, слухає співрозмовників, виконує свою частину групового завдання. За нагадуванням дотримується правил взаємодії.	Періодично виявляє уміння застосовувати природничі знання, виконувати навчальні завдання, спостерігати, порівнювати та робити прості висновки. Потребує допомоги й додаткових нагадувань.
	6	Застосовує набуті знання для пояснення природних явищ і процесів у типових ситуаціях. Порівнює, класифікує, узагальнює інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Самостійно виконує типові пізнавальні завдання, формулює прості висновки, використовує	Правильно й послідовно виконує типові навчальні завдання, застосовує набуті знання під час спостережень, досліджень і практичних робіт; за допомогою вчителя аналізує результати, робить прості висновки та	Переважно самостійно виконує навчальні завдання. Самостійно виконує типові завдання за відомим алгоритмом; може планувати послідовність дій; застосовує знання під	Активно взаємодіє з однокласниками, висловлює та аргументує власну думку, ставить запитання, слухає й враховує позиції інших. Співпрацює в парі та групі, бере участь в	Досить часто виявляє уміння застосовувати набуті знання під час виконання типових навчальних і практичних завдань, проводити спостереження, встановлювати прості

		природничу інформацію для розв'язання навчальних проблем.	використовує набуті способи діяльності в аналогічних ситуаціях.	час спостережень і досліджень; виявляє та виправляє окремі помилки, звертаючись по допомогу лише за потреби.	обговоренні результатів дослідження.	причинно-наслідкові зв'язки. Іноді потребує підказки.
Достатній	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, установлює прості причинно-наслідкові зв'язки між природними явищами, класифікує об'єкти за заданими ознаками. Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, виконує завдання за зразком або алгоритмом.	Застосовує набуті знання під час виконання навчальних завдань за відомим алгоритмом; виконує прості спостереження, дослідження та практичні роботи; за допомогою вчителя визначає мету й послідовність дій; може пояснити отримані результати, допускаючи окремі неточності.	Самостійно виконує навчальні завдання за відомим алгоритмом, застосовує набуті знання та вміння у стандартних ситуаціях. За потреби використовує підказки вчителя для уточнення або перевірки результату. Уміє планувати послідовність власних дій під час спостережень, досліджень та практичної роботи.	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює власну думку, відповідає на запитання, може працювати в парі або групі за певної підтримки вчителя. Дотримується основних правил взаємодії, уміє слухати співрозмовників.	Часто й достатньо впевнено виявляє уміння застосовувати природничі знання в різних навчальних ситуаціях, аналізувати інформацію, пояснювати природні явища, робити обґрунтовані висновки та використовувати результати спостережень і досліджень.
	8	Аналізує, порівнює та узагальнює інформацію про об'єкти і явища природи, установлює взаємозв'язки між ними. Застосовує набуті знання у змінених навчальних ситуаціях, обґрунтовує висновки, використовує інформацію з різних джерел для розв'язання пізнавальних завдань.	Впевнено застосовує знання та вміння у типових навчальних ситуаціях; самостійно виконує більшість навчальних і дослідницьких завдань; проводить спостереження, вимірювання, прості експерименти; аналізує результати та робить обґрунтовані висновки; може переносити набуті вміння на подібні ситуації.	Переважно самостійно виконує навчальні та практичні завдання, правильно обирає способи їх виконання. Уміє планувати власну діяльність, контролювати її перебіг і виправляти незначні помилки. Під час досліджень потребує лише незначної допомоги в окремих складних ситуаціях.	Активно взаємодіє з однокласниками, аргументовано висловлює власну думку, ставить запитання, бере участь в обговоренні результатів досліджень. Уміє домовлятися, розподіляти обов'язки та враховувати думки інших під час спільної роботи.	Часто виявляє сформовані уміння під час навчальної діяльності: застосовує знання для пояснення природних явищ, виконує спостереження та дослідження, аналізує інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Переважно працює самостійно, допускаючи незначні неточності, які може виправити після підказки.
	9	Впевнено аналізує, систематизує та узагальнює інформацію,	Результативно організовує навчальну діяльність;	Упевнено та самостійно організовує власну	Впевнено та результативно	Систематично й упевнено виявляє

		виявляє закономірності та причинно-наслідкові зв'язки у природі. Самостійно застосовує знання для розв'язання проблемних і практико-орієнтованих завдань, формулює обґрунтовані висновки, аргументує власну думку та пояснює результати спостережень і досліджень.	самостійно планує та виконує навчальні й дослідницькі завдання; використовує різні способи розв'язання проблем природничого змісту; аналізує й порівнює отримані результати, аргументує висновки; застосовує набуті знання та вміння в нових, дещо змінених ситуаціях.	навчально-дослідницьку діяльність, визначає послідовність дій, добирає необхідні способи й засоби для виконання завдання. Самостійно контролює та оцінює результат, виявляє й виправляє помилки, може переносити набуті вміння на нові, але подібні ситуації.	комунікує, активно співпрацює в парі й групі, аргументує власні судження, коректно ставиться до альтернативних думок. Уміє організовувати спільну діяльність, конструктивно розв'язувати суперечності та сприяє досягненню спільного результату.	сформовані уміння: самостійно застосовує знання в нових ситуаціях, аналізує та узагальнює результати досліджень, обґрунтовує висновки, пояснює взаємозв'язки в природі. Уміє переносити набуті способи діяльності на нові навчальні завдання, працює самостійно та результативно.
Високий	10	Застосовує набуті знання в типових і дещо змінених навчальних ситуаціях; встановлює причинно-наслідкові зв'язки між природними явищами; аналізує інформацію, робить обґрунтовані висновки за результатами спостережень і досліджень.	Систематично й активно працює на уроці, виконує навчальні завдання відповідно до поставленої мети, уміє застосовувати знання під час виконання практичних і дослідницьких завдань. Самостійно планує окремі етапи роботи, дотримується послідовності дій, аналізує результати та робить обґрунтовані висновки.	Самостійно виконує навчальні завдання, застосовує набуті знання в типових і дещо змінених ситуаціях. Уміє планувати послідовність власних дій, добирати необхідні способи виконання завдання. За потреби звертається по допомогу для уточнення окремих моментів. Самостійно перевіряє та коригує результати своєї роботи.	Активно й результативно взаємодіє з однокласниками та вчителем. Чітко висловлює власну думку, аргументує її, уважно слухає інших, ставить змістовні запитання. Конструктивно працює в парі та групі, дотримується правил взаємодії.	Систематично виявляє сформовані вміння: самостійно застосовує знання під час дослідження природи, спостерігає, порівнює, класифікує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить висновки. Уміє застосовувати знання у стандартних і дещо змінених ситуаціях.
	11	Аналізує, порівнює, узагальнює природничу інформацію; самостійно встановлює взаємозв'язки між об'єктами та явищами природи; застосовує знання для розв'язання проблемних завдань, пояснює результати досліджень.	Виявляє високу активність і результативність у навчальній діяльності. Самостійно визначає послідовність виконання завдань, ефективно використовує набуті знання й уміння в нових ситуаціях, проводить спостереження та дослідження, аналізує отримані результати,	Виявляє високий рівень самостійності під час виконання навчальних і дослідницьких завдань. Сам визначає мету, планує роботу, добирає необхідні джерела інформації та способи розв'язання проблеми. Уміє аналізувати результати, знаходити й виправляти помилки,	Виявляє високий рівень комунікативних умінь. Самостійно ініціює обговорення, аргументовано висловлює та відстоює власну позицію, уміє враховувати думки інших. Ефективно співпрацює під час дослідницької та практичної діяльності,	Стійко й усвідомлено виявляє вміння в різних навчальних ситуаціях, самостійно планує та виконує пізнавальні й дослідницькі завдання, аргументує власні висновки, використовує набуті знання для пояснення

			виявляє й виправляє помилки.	обґрунтовувати власні висновки. Допомоги потребує лише в складних або нестандартних ситуаціях.	допомагає організовувати спільну роботу.	явищ природи та розв'язання проблем.
12	Творчо застосовує та інтегрує знання з різних природничих галузей; самостійно висуває припущення, формулює проблеми, обирає способи їх розв'язання; критично оцінює інформацію, аргументує висновки та пропонує власні пояснення й рішення природничих проблем.	Ініціативно, самостійно та творчо організовує навчальну діяльність. Успішно виконує завдання підвищеної складності, самостійно планує та проводить дослідження, висуває припущення, обирає доцільні способи розв'язання проблем, критично оцінює результати, аргументовано формулює висновки та може застосовувати набуті знання в нових практичних ситуаціях.	Демонструє максимально високий рівень самостійності та ініціативності. Самостійно визначає проблему, ставить цілі, планує й організовує навчальну або дослідницьку діяльність, обирає ефективні способи її виконання. Творчо застосовує знання в нових і нестандартних ситуаціях, критично оцінює отримані результати, аргументовано робить висновки та пропонує власні способи розв'язання проблем. Повністю відповідає за результат своєї діяльності.	Демонструє відмінні комунікативні та соціальні вміння. Вільно, логічно й переконливо висловлює думки, аргументує висновки, веде конструктивний діалог. Уміє об'єднувати учасників для спільної діяльності, сприяє досягненню спільного результату, толерантно розв'язує суперечності та враховує різні позиції.	Виявляє вміння постійно, самостійно й творчо, переносить їх у нові ситуації, ініціює дослідницьку діяльність, пропонує власні способи розв'язання проблем, обґрунтовує припущення та висновки, критично оцінює результати власної діяльності.	

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

№з/п	КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1	Когнітивні процеси	Розуміння, запам'ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2	Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3	Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв'язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.
4	Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5	Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.